

Květinové tanky

Ewa Ryks

- Józku, Enio, bude válka! Na rádiu Svobodná Evropa říkají, že Rusové vtrhnou do Československa. Poslouchejte: vojska Varšavské smlouvy..., Ježíšmarjá, to určitě i Tomek půjde! Víím, že on nebude střílet, a tak ho zabijí, zabijí – křičela moje babička.

- Babko, nech mě chvíli poslouchat, - pověděl trochu nervózně děda.

- Zavolám Irce, ta mi poví, co je s ním. Říkala jsem, aby nedávala syna do armády.

- Nedovoláš se, a kromě toho Irka určitě sama neví, protože to je vojenské tajemství.

- Co naděláme, Agnieszko, prosím, dokup cukr, mouku...nevadí, že už se to neveze do skříňky.

Cítila jsem silné píchnutí tam, kde ženy cítí strach. Člověku se udělá mdlo, přejde to z jednoho člověka na druhého, zvláště na někoho mladšího, kdo se dozvídá, že se stane něco, co si ani nemůže představit.

- Enio, pojd' ke mně, proč jsi tak zbledla, - mrknul děda přátelsky, - neboj se, to není naše válka, to jsou Rusové.

Babička, ačkoli znepokojená situací, začala snít o tom, že my přece nebudeme střílet, a dokonce se s nimi spojíme, abychom také něco získali...a seděla tak dál u předválečného rádia značky Telefunken.

Tehdy zprávy přicházely velmi pomalu. Dnes je možné si přečíst, že polská i ruská vojska byla umístěna v Polsku

na hranici s Československem v hojném počtu už před invazí. Jak popisuje plukovník Konopka: „*Vztah místních lidí k nám byl srdečný. Vojáci se rádi hlásili do prací při žních, sžili jsme se s těmi lidmi. Ve chvíli, kdy jsme se začali přeskupovat směrem k hranici, bylo kolem poledne, lidé z blízkého okolí se shlukovali na ulicích a silnicích. Mnoho starších drželo v rukou zapálené svíčky, obrazy svatých a kříže. Žehnali nás znakem kříže. V mnoha očích bylo vidět slzy. Mládež se také chovala spontánně. Dostali jsme mnoho květin. Tanky byly pokryté květinami, vytvářely úžasný dojem. Velmi nás to povzbudilo.*”

Může být někdo nám vlastní zároveň útočníkem a hrdinou?

Na internetu lze jednoduše najít datum 21. srpna 1968, kdy vojska překročila hranice: *Ve štábu druhé armády byl na velitelské pozici již přítomen generál Siwicki, který byl sužovaný desítkami telefonátů z vedení Sovětské armády v Legnicy, a také z našeho generálního štábu ve Varšavě.*

Poláci odzbrojovali české úřady, které měly rozkaz k tomu, aby nekladly odpor, uzavírali instituce, přepravovali požadované osoby do vězení.

Použití zbraně mohlo přijít na řadu pouze v případě útoku protivníka. Naštěstí nedošlo k ozbrojenému boji ani po tom, co polský voják – psychicky nemocný člověk, v opilosti zastřelil dvě osoby. Ruské tanky vjely do Prahy, na fotkách můžeme vidět, jak je obklopovaly děti a bránily jim tak v průjezdu. Chůze po laně, kterého si byl každý prakticky vědom, ale nemohl ho rozstříhnout.

Co to tedy bylo za vojsko, které se vyrovnalo počtem smrtelných zranění počtu zemřelých v Československu, kde však ztráty nesli zejména civilisté.

Okamžitě začala jednání v Moskvě, po kterých byly staženy reformy, lidé byli uvězněni, zbavováni pracovních míst – běžné techniky okupanta. V rámci tak zvané pomoci zůstaly Sovětské vojenské síly v Československu na dlouho, ty polské se naopak vrátily rychle domů.

- Babičko, - zvolala jsem -, nějaký voják sem jde, asi má zbraň.

- Neotevírej, pro boha.

- Ale on zvoní!

- Běž do pokoje – šeptla babička a nahlas pověděla,

- Nemůžu vám otevřít, jsem nemocná.

- To je mi líto, tetičko, to jsem já, Tomek.

- Tomku, no pojd' dál, ať tě obejmou.

A když na to vzpomínám, znovu mě napadá otázka. Je útočník, který je zároveň našim příbuzným, hrdinou?

Polsko nebylo svobodnou zemí, dokud chtěl Sovětský svaz držet Československo v šachu, záleželo mu na Polsku dvakrát tolik. Nebyl nikdo, kdo by odmítl účast v té strašné invazi, protože u moci nebyl Dubček, ale Gomółka. Mám podezření, že od chvíle vyvrcholení, které prožil náš první tajemník ÚV během polibku s Brežněvem, seděl u telefonu a čekal na instrukce. Musel ale určitě trpět a závidět, když se díval na to, jak hluboce Brežněv pronikl do Honeckerových úst. Na druhou stranu se prý sám pán a vládce SSSR postavil proti agresi, ale bylo mu vyhrožováno odsunutím od moci. Tehdy si musel uvědomit, že by tak ztratil možnost políbení německého vůdce, a tak se poddal. A tak byl jedním z těch, kteří zapříčinili smrt stovkám lidí, postižení tisícům, tragédii několika set tisícům, a mohlo to skončit mnohem hůř.

Zda to, co se stalo, bylo spravedlivé – ne. Zda to mohlo být jinak? Určitě ano. Jaké jsou závěry?

Útočník je útočníkem, tak už nikdy neházejme květiny na tanky.